

MØTEINNKALLING

MØTE i Forskning- og forskerutdanningsutvalget og programstyret for ph.d.-utdanningen HF

15.09.2021 kl. 14.15 -16.00, digitalt møte i TEAMS

Innkalling og saker sendes til følgende representanter:

Representanter:

Ole Hjortland, Sissel Lægreid (IF), Kyrre Kverdokk (AHKR), Pär Sandin (LLE), Espen Gamlund (FOF),
Jan Reinert Karlsen (SVT/SKOK), Johanne Berge Kalsaas (B), Embla Aae (B), Sodaba Rasooli, (D)

Observatør KMD: Jill Diana Halstead Hjørnevik (KMD)

Eventuelt forfall bes meldes snarest til personlig varamedlem med kopi til Kirsten. Moen@uib.no

Bergen, 8.9. 2021

Ole T. Hjortland
prodekan

Kirsten Moen
seniorrådgiver

SAKSLISTE

- I. **Godkjenning av innkalling og saksliste**
- II. **Protokoll fra FFU 09.06 2021 (tidligere godkjent)**
- III. **Saker**
- PS 5/21 **Drøftingssak: Opplæringsdelen i overførbare ferdigheter i ph.d.-programmet**
- PS 6/21 **Drøftingssak: Opptakskrav ph.d.-programmet**
- FU 6/21 **Drøftingssak: NFR prossess 2022 - tilbakemelding fra enhetene**
- IV. **Orienteringer**
- a. Budsjettinnspil 2022 fra HF - Forskning & forskerutdanning, ref. sak 55/21 møte 7.9.21 i Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet
- b. [Pris for unge forskere i humanistiske fag](#) - nominasjonsfrist 15.9.21
- c. FFU representanter h2021 og v2022 ; gruppe B - forslag sendes innen 10.10.21
- d. Informasjon: «nyhetsbrev»
- e. Saker fra møter i Universitetets forskningsutvalg den [23-24.06.21](#) og [01.09.21](#)
- f. Saker fra møte i Universitetets infrastrukturutvalg den [08.06.21](#)

Eventuelt

UNIVERSITETET I BERGEN

PROTOKOLL

Forsknings- og forskerutdanningsutvalget (FFU)

09.06.2021 kl. 12.15 – 13.50, digitalt møte i TEAMS

Til stede:

Anne Beate Maurseth, Kevin McCafferty (IF), Istvan Keul (AHKR), Sigrun Åsebø (vara LLE), Hallvard Fossheim (FOF), Jan Reinert Karlsen (SVT/SKOK), Johanne Berge Kalsaas (B), Embla Aae (B), Sodaba Rasooli, (D), Randi Rolvsjord (vara observatør KMD)

Forfall: Jan Reinert Karlsen (SVT/SKOK), Jill Diana Halstead Hjørnevik (KMD observatør)

Fra administrasjon: Inger Marie Hatløy, Elisabeth Akselvoll, Kirsten Moen(referent)

SAKSLISTE

- I. **Godkjenning av innkalling og saksliste**
- II. **Protokoll fra FFU 21.04. 2021**
- III. **Saker**
 - PS 4/21 **Rutineutvikling: Revisjon av rutine for bedømmelse av ph.d.-avhandlinger ved Det humanistiske fakultet**
Vedtak:
Saken ble drøftet i programstyret for ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet før endelig behandling i fakultetsstyret.
 - FU 5/21 **Møtekalender FFU høsten 2021**
Vedtak:
Møteplanen for høstsemesteret 2021: 15. september, 20. oktober, 24. november
- IV. **Orienteringer**
 - a. Foreløpig NFR prosess mot frist februar 2022
 - b. Revisjon av langtidsplan for forskning og høyere utdanning (2023-2032) - innspill fra HF
 - c. UiB FRAM rapporten - innspill fra HF
 - d. Utlysning av restmidler SPIRE høst 2021 - frist 15.juni
 - e. Utlysning av Posisjoneringsmidler (POS) for høst 2021 - frist 15.juni
 - f. Informasjon om UiBs mentorordning for ERC søkere 2022
 - g. Momentumprogrammet 2021-2022 - 9 søkere til 2 plasser
 - h. Saker fra møter i Universitetets forskningsutvalg den [12.05.21](#)
 - i. Saker fra møte i Universitetets infrastrukturutvalg den [08.06.21](#)

Utvalg: Forskings- og forskerutdanningsutvalget ved Det humanistiske fakultet

Sak: PS 05/21

Møte: 15.09.2021

Drøftingssak: Opplæringsdelen i overførbare ferdigheter i ph.d.-programmet

Dokumenter i saken:

- Opplæringsdelen i ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet: Rapport fra en arbeidsgruppe. (2018/14293-UNU)

Bakgrunn:

Fakultetets ph.d.-program har en [opplæringsdel](#) som består av 30 studiepoeng. Opplæringsdelen har tre komponenter: vitenskapsteori og etikk (5-10 studiepoeng), emner i overførbare ferdigheter (5-10 studiepoeng), og kandidatspesifikke emner (15 studiepoeng). SVT tilbyr [VITHF900](#), [VITHF905](#) og [VITHF910](#) i vitenskapsteori og etikk. I den kandidatspesifikke delen gis studiepoeng for aktiviteter som støtter opp om avhandlingsarbeidet (for eksempel organiserte ph.d.-kurs på forskerskoler, deltakelse på internasjonale konferanser og redskapskurs). Emnene i overførbare ferdigheter skal være av en slik karakter at all ph.d.-kandidater kan ha nytte av dem. Forskriften for ph.d.-graden ved UiB har et krav om vitenskapsteori og etikk (5 studiepoeng), men ikke et krav om overførbare ferdigheter. Innholdet i opplæringsdelen varierer fra fakultet til fakultet (se for eksempel [SVs opplæringsdel](#)).

Fakultetet tilbyr foreløpig to emner i [overførbare ferdigheter](#):

- PHDOF901 Basiskompetanse i universitetspedagogikk
- PHDOF903 Literature review and publishing for PhD candidates

En arbeidsgruppe ledet av Randi Koppen leverte i 2019 en rapport om opplæringsdelen i ph.d.-programmet. På bakgrunn av rapporten ble emnene i vitenskapsteori og etikk revidert. Rapporten inneholder også flere anbefalinger om komponenten i overførbare ferdigheter. Det pekes spesielt på at PHDO901 bør tilbys på engelsk, og at den tematiske bredden i emneporteføljen ikke er god nok. I tillegg pekes det på at ordningen med innpassing av eksterne emner ikke er fleksibel nok. Arbeidsgruppen anbefalte spesifikt en utvidelse av emneporteføljen med emner i formidling og prosjektutvikling/søknadsskriving/forskningsledelse.

Spørsmål til drøfting:

- Hvor godt fungerer emnene i overførbare ferdigheter for enhetenes ph.d.-kandidater?
- Er ordningen med innpassing av eksterne emner for lite fleksibel?

Ole Thomassen Hjortland

prodekan

Susanne Ostendorf

sekretær

UiB

Opplæringsdelen i ph.d.- programmet ved Det humanistiske fakultet

Rapport fra en arbeidsgruppe

15.04.2019

Innhold

I.	Innledning	s. 2
II.	Oppsummering av undersøkelsen og tilbakemelding fra grunnenhetene	s. 3
III.	Arbeidsgruppens avveininger og vurderinger	s. 12
IV.	Konklusjon: Arbeidsgruppens anbefalinger	s. 16

Vedlegg

1. Kandidatundersøkelsen – alle kandidater
2. Svar fra kandidater som har fullført hele kurset
3. Veilederundersøkelsen
4. SVTs egnevaluering av VITHF900
5. Grunnenhetenes evaluering av opplæringsdelen

I. Innledning

Oppnevning og sammensetning av arbeidsgruppen

I forbindelse med utarbeiding av nytt ph.d.-program ved Det humanistiske fakultet ble det avdekket et behov for å se nærmere på opplæringsdelen i programmet med særlig fokus på VITHF900 Vitenskapsteori og etikk.

Fakultetsledelsen oppnevnte derfor i brev av 05.12.18 en arbeidsgruppe som fikk i oppgave å vurdere opplæringsdelen med frist 15.04.19.

Arbeidsgruppen fikk følgende mandat:

- evaluere kurset VITHF900 *Vitenskapsteori og etikk*
 - utvikle spørreskjema til kandidater og veiledere siste tre år
 - gjennomføre spørreundersøkelse
 - egevaluering fra SVT
 - analysere resultatene og foreslå ev. endringer
- vurdere innhold og struktur i VITHF900 i lys av det nye programmet i forskerutdanning ved HF og foreslå eventuelle endringer
- gi en samlet vurdering av opplæringsdelen i ph.d-programmet og anbefale hvilke kurs fakultetet bør tilby

Arbeidsgruppen har hatt følgende medlemmer:

- professor Randi Koppen, IF (leder)
- professor Ingvild Gilhus, AHKR
- professor Torodd Kinn, LLE
- professor Thorvald Sirnes, SVT
- rådgiver Ståle Melve, FOF
- ph.d.-kandidat Preben Sørheim, FOF
- ph.d.-kandidat Wassim Rustom, IF

Seniorrådgiver Unni K. Utvik har vært sekretær for arbeidsgruppen.

Arbeidsgruppen har hatt seks møter.

Gruppens arbeid og tolking av mandatet

Arbeidsgruppen gikk gjennom opplæringsdelens innhold i det nye ph.d.-programmet og konstaterte at den fremdeles skal utgjøre 30 studiepoeng, hvorav 15 studiepoeng er obligatoriske kurs. Det er imidlertid åpnet opp for større fleksibilitet i den obligatoriske delen siden kravet nå er 5-10 studiepoeng i generell vitenskapsteori og etikk og 5-10 studiepoeng i overførbare ferdigheter. I det gamle ph.d.-programmet var kravet 10 studiepoeng i vitenskapsteori og etikk og 5 studiepoeng i overførbare ferdigheter.

I tråd med mandatet har arbeidsgruppen hatt hovedfokus på kurset VITHF900 *Vitenskapsteori og etikk*, men den har tolket mandatet slik at også kurset i overførbare ferdigheter kunne inkluderes i evalueringen. Arbeidsgruppen utarbeidet derfor et spørreskjema til kandidater og veiledere som omfattet både seminar- og essaydelen av

VITHF900, kurset som helhet samt kursene i overførbare ferdigheter. Spørreundersøkelsen ble sendt ut i uke 4 med to ukers svarfrist.

I uke 6 bad arbeidsgruppen Senter for vitenskapsteori om å bidra med en egevaluering av VITHF900 med to ukers frist. Samtidig og med samme frist ble grunnenhetene bedt om synspunkter på VITHF900 og eventuelle konsekvenser av at minimum 5 studiepoeng avlegges ved SVT. Arbeidsgruppen ønsket også grunnenhetenes tanker om overførbare ferdigheter samt en vurdering av hvordan opplæringsdelen (obligatorisk og kandidatspesifikk del) fungerer totalt sett.

Arbeidsgruppen har diskutert resultatene fra spørreundersøkelsen og tilbakemeldingene fra Senter for vitenskapsteori og grunnenhetene. Et underliggende premiss for diskusjonen har vært SVTs mandat, som blant annet sier at senteret har ansvaret for å gjennomføre den vitenskapsteoretiske opplæringen i forskerutdanningen ved Universitetet i Bergen i samarbeid med fakultetene. På bakgrunn av drøftingene har arbeidsgruppen konkludert og kommer med sine anbefalinger for den obligatoriske delen av opplæringsdelen i det nye ph.d.-programmer ved Det humanistiske fakultet.

II. Oppsummering av undersøkelsen og tilbakemelding fra grunnenhetene

Oppsummering av spørreundersøkelsen

En del av arbeidsgruppens mandat var å gjennomføre en spørreundersøkelse/evaluering av VITHF900 *Vitenskapsteori og etikk* for de siste tre årene.

Spørreundersøkelsen ble sendt ut til 169 ph.d.-kandidater og 167 veiledere i uke 4, med to ukers svarfrist, og to påminninger underveis. Svarprosenten var ca. 35 % for kandidatene og ca. 45 % for veilederne.

Kandidatene ble bedt om å vurdere seminardelen av VITHF900, essaydelen og kurset som helhet. Siden arbeidsgruppen også skal gi en samlet vurdering av opplæringsdelen og anbefale hvilke kurs fakultetet bør tilby, ble det i tillegg stilt spørsmål om kursene i overførbare ferdigheter. Undersøkelsen ble sendt ut i norsk og engelsk versjon.

Veilederne fikk spørsmål om egen kjennskap til innholdet i VITHF900, og om VITHF900 har bidratt til generell faglig utvikling hos kandidatene. Med hensyn til essaydelen ble veilederne spurt om hvor involverte de har vært i valg av tema og veiledning, og om hvordan framleggingen har fungert. Veilederne fikk også spørsmål om tilbudet i overførbare ferdigheter og opplæringsdelen generelt.

Både kandidater og veiledere hadde mulighet til å legge inn kommentarer i tilknytning til hvert enkelt spørsmål. Selv om kommentarene spriker, slik at det blir vanskelig å trekke bastante konklusjoner på grunnlag av dem, er det likevel mulig å se trender. Det kommer dessuten fram del interessante synspunkter. Spørreundersøkelsene er vedlagt (vedlegg 1 og 3).

Kandidatundersøkelsen – resultat

VITHF900 - seminardelen

På spørsmålet om seminardelen har hjulpet kandidatene til å identifisere og reflektere over vitenskapsteoretiske og/eller etiske problemstillinger relevante for eget prosjekt svarte 20 % av respondentene over middels eller i stor grad (3 %), 24 % i middels grad, mens 56 % svarte under middels eller i liten grad (32 %). Det som går igjen i kommentarene, er at fokus

er for lite på humaniora. Pensum er videre for generelt med liten kopling til aktuelle fagfelt ved Det humanistiske fakultet.

Kandidatene fikk også spørsmål om i hvilken grad seminardelen ga nye perspektiver på eget fagfelt, og her svarte 10 % over middels eller i stor grad (2 %), 31 % i middels grad og 60 % svarte under middels eller i liten grad (39 %). Av kommentarene går det fram at mange av respondentene finner at det er stor avstand mellom pensumtekster og eget fagfelt. Diskusjonen i grupper om hverandres prosjekter på Voss blir imidlertid trukket fram som et redskap til å kunne se ting fra andres perspektiver.

På spørsmål om i hvilken grad kandidatene var fornøyd med seminardelens struktur og undervisningsformer (inndeling i samlinger, forholdet mellom forelesninger og gruppearbeid, deltakerledet aktivitet, undervisningskvalitet) svarte 35 % av respondentene over middels eller i stor grad (10 %), 27 % svarte middels, mens 38 % var under middels fornøyd eller i liten grad (14 %). Kommentarene spriker fra svært positive til svært negative, men en hovedtendens er at kandidatene ønsker mer gruppearbeid og mer kandidataktiv læring og undervisning.

På spørsmål om i hvilken grad kandidatene var fornøyd med seminardelens pensum (mht. faglig bredde, ny innsikt, faglig relevans o.a.) svarte 19 % over middels eller i stor grad (7 %), 33 % middels, mens 48 % svarte under middels eller i liten grad (19 %). Det som gikk igjen i kommentarene, var at pensum ikke er oppdatert, at det var for generelt, og at det hadde liten kopling til aktuelle fagfelt innen humaniora.

På spørsmål om tilfredshet med seminardelens faglig-sosiale funksjon (f.eks. som tverrfaglig møteplass) svarte 63 % over middels eller i stor grad (19 %), 44 % middels, mens 8 % svarte under middels eller i liten grad (3 %). Kommentarene tilsier at det er viktig å ivareta dette aspektet.

VITHF900 - essaydelen

Kommentarene viser at noen av respondentene kun hadde gjennomført seminardelen da undersøkelsen ble gjennomført. I prosentfordelingen mellom alternativene *over middels*, *i stor grad*, *middels*, *under middels* og *i liten grad* er det korrigert for dette, slik at kun svarene fra dem som har fullført VITHF900, er tatt med her (jf. vedlegg 2).

På spørsmål om essaydelen har hjulpet kandidatene til å identifisere og reflektere over vitenskapsteoretiske og/eller etiske problemstillinger relevante for eget prosjekt svarte 50 % av dem som har fullført kurset over middels eller i stor grad (28 %), 25 % i middels grad og 25 % svarte under middels eller i liten grad (9 %). I kommentarene blir det gitt uttrykk for en del usikkerhet om og hvordan essayet kan relateres til kandidatens eget prosjekt. Dette tyder på at hensikten med essayet burde vært formulert tydeligere. Hovedinntrykket er imidlertid at essaydelen oppleves som relevant.

Kandidatene fikk spørsmål om i hvilken grad seminardelen (pensum, forelesninger, diskusjoner) kunne brukes i arbeidet med essayet. Her svarte 9 % over middels eller i stor grad (0 %), 28 % middels, mens 62 % svarte under middels eller i liten grad (34 %). Kommentarene kan tyde på at forholdet mellom essaydel og seminardel burde vært klarere definert.

På spørsmål om hvordan den kollektive veiledningen fungerte i forhold til skriving av essayet svarte 34 % over middels eller meget tilfredsstillende (6 %), 38 % middels, mens 29 % svarte under middels eller lite tilfredsstillende (16 %). Kommentarene tyder på at det kan være vanskelig å få og gi gode tilbakemeldinger i en så sammensatt gruppe, men det kommer også fram at det er nyttig å få innspill/kommentarer fra kandidater og ansatte med annen fagbakgrunn. Det blir pekt på at det er ulike språk i gruppene, også andre enn engelsk og

skandinavisk, og dette anses som en utfordring med tanke på å kunne lese og kommentere andres tekster.

Kandidatene fikk også spørsmål om prosjektveileder(ne) har vært involvert i arbeidet med essayet, og hvis ja, i hvilken grad, og hvordan dette i så fall har fungert sammen med den kollektive veiledningen. På dette spørsmålet svarte 61 % av respondentene ja og 39 % nei. Svarene og kommentarene tilsier at det hadde vært en fordel om det hadde blitt tydeliggjort for veilederne på hvilken måte de skal være involvert.

På spørsmål om hvordan den endelige framleggingen av essayet (presentasjon, tilbakemelding fra komité, diskusjon) fungerte svarte 55 % over middels eller meget tilfredsstillende (10 %), 35 % middels, mens 9 % svarte under middels eller lite tilfredsstillende (3 %). Hovedtendensen i kommentarene er at framleggingene var en positiv erfaring, og at tilbakemeldingene fra komiteen og opponentene var nyttige.

VITHF900 - kurset som helhet

Som det går fram under essaydelen, hadde noen av respondentene kun gjennomført seminardelen da undersøkelsen ble gjennomført. Det er noe avvik mellom svarene fra gruppen som helhet og svarene fra dem som hadde fullført VITHF900 (jf. vedlegg 1 og 2).

På spørsmål om i hvilken grad kurset har bidratt til kandidatens faglige utvikling svarte 28 % av gruppen som helhet over middels eller i stor grad (9 %), 33 % middels, mens 39 % svarte under middels eller i liten grad (13 %). Hvis en kun ser på dem som har fullført hele kurset, svarte 25 % over middels eller i stor grad (6 %), 28 % middels, mens 47 % svarte under middels eller i liten grad (13 %). I kommentarene er det spesielt prosessen knyttet til essayet som trekkes fram som utviklende, men det blir også framhevet at kurset har gitt mulighet for å fordype seg i vitenskapsteoretiske/filosofiske refleksjoner rundt prosjektet som det ellers ikke ville ha vært rom for eller fokus på.

Kandidatene fikk videre spørsmål om det var noen vesentlige sider ved kurset som ikke var dekket i spørsmålene over, og som hadde betydning for evalueringen av kurset. Mesteparten av det som kom fram i tilbakemeldingene, er dekket i kommentarer til enkeltdelene. Det som går igjen er imidlertid en opplevd manglende sammenheng mellom pensum-/seminardelen og essaydelen, og mellom kurset og eget prosjekt. Det kommer også fram at målet med essayet ikke er tydelig nok kommunisert til kandidatene. Ellers blir det uttrykt ønsker om bedre informasjon om kurset i forkant, mer homogene grupper, mer krevende forelesninger og kurs som er skreddersydde for spesifikke fagfelt.

Kandidatene ble til slutt bedt om forslag til forbedringer av kurset. Et av forslagene er at man finner en felles kjerne som er gjenkjennelig for alle deltakerne uansett fagbakgrunn. Kjernen må være konkret nok til at en kan identifisere problemer i eget arbeid, samtidig som problemene også er gjenkjennelige for andre. Denne kjernen kan være en problemstilling/et forskningsspørsmål, som VITHF900 reorienteres rundt. Andre forslag som kan trekkes fram, er tydeligere sammenheng mellom seminardel og essaydel, mer fokus på humaniora, pensum utarbeidet i samarbeid med/etter innspill fra fagområdene/kandidatene og mer deltakerstyrt aktivitet og gruppediskusjoner.

Kurs i overførbare ferdigheter

Fakultetet tilbyr for tiden PHDOF901 *Basiskompetanse i universitetspedagogikk* og PHDOF903 *Literature Review and Publishing for PhD candidates*. Tidligere tilbød fakultetet også kursene PHDOF900 *How to write a Literature Review* og PHDOF902 *English for International Audiences*. Disse, samt eksterne kurs, inngår i evalueringen under *Andre kurs*.

Kandidatene fikk spørsmål om hvilket kurs de har tatt. Tilbakemeldingen viser at 33 % av respondentene har tatt PHDOF901, 43 % PHDOF903, 18 % andre kurs, mens 10 % enda ikke har tatt kurs i overførbare ferdigheter.

På spørsmål om bakgrunnen for valg av kurs svarte 30 % interesse, 67 % relevans, 26 % at de manglet andre muligheter/tilbud og 9 % annet. De som har svart annet, spesifiserer valget av kurs med at det kunne fungere som støtte til undervisning, det var anbefalt av veileder eller at de hadde PPU/undervisningskompetanse fra før.

Kandidatene ble bedt om å bedømme kurset de har tatt. Når det gjelder innhold, bedømmer 31 % av respondentene valgt kurs som meget bra, 40 % som over middels, 18 % som middels, 7 % som under middels og 4 % som lite bra. Med hensyn til struktur (f.eks. inndeling i samlinger, forelesninger mv.) bedømmer 32 % kurset som meget bra, 41 % som over middels, 18 % som middels og 9 % som under middels. Gjennomføringen (kvalitet på undervisningsopplegg) bedømmes som meget bra av 43 %, over middels av 27 %, middels av 25 %, under middels av 2 % og lite bra av 2 %. Av kommentarene går det fram at PHDOF901 gir en god pekepinn om hvordan kvaliteten på egen undervisning kan bedres, men kurset varer litt lenge. Det framheves også at undervisningsmetode avhenger av disiplin og kan variere stort innen humaniora. Med hensyn til PHDOF903 viser kommentarene at kurset er nyttig som et grunnleggende innføringskurs.

På spørsmål om i hvor stor grad valgt kurs ga kompetanse/ferdigheter som vil være til nytte i ph.d.-perioden, svarte 30 % i stor grad, 35 % over middels og 22 % middels. 2 % svarte under middels og 11 % i liten grad. Kommentarene viser at PHDOF901 oppleves som nyttig for pliktarbeidet, men ikke for ph.d.-prosjektet. Kurset anses også som nyttig på sikt. Når det gjelder PHDOF903, tyder kommentarene på at kurset har direkte nytteverdi for ph.d.-prosjektet. Flere trakk også fram det tidligere kurset PHDOF902 som et godt tilbud.

På spørsmål om i hvor stor grad valgt kurs ga kompetanse/ferdigheter som vil være til nytte i en framtidig jobb (ev. i en jobbsøkersammenheng), svarte 17 % i stor grad, 46 % over middels og 24 % middels, mens 4 % svarte under middels og 9 % i liten grad. Hvis vi brytter dataene ned på kursnivå, er det stor forskjell mellom PHDOF901 og PHDOF903. Av respondentene som har tatt PHDOF901, svarer 41 % i stor grad, 47 % over middels og 12 % middels, mens av respondentene som har tatt PHDOF903, svarer 41 % over middels, 32 % middels, 9 % under middels og 18 % i liten grad. Også kommentarene viser at kompetansen tilegnet gjennom PHDOF901 er anvendbar og lett kan overføres til andre yrker.

Kandidatene fikk også spørsmål om det var vesentlige sider ved valgt kurs som ikke var dekket av spørsmålene over, og som hadde betydning for evalueringen. Det blir påpekt at det bør komme tydelig fram at PHDOF901 vil gi betydelig merarbeid for kandidater som ikke har undervisning som del av pliktarbeidet det semesteret de tar kurset. Når det gjelder PHDOF903 blir tilegnelse av praktiske ferdigheter trukket fram, samt at essayet kan inkorporeres i avhandlingen.

Kandidatene blir bedt om forslag til forbedringer av valgt kurs. Det etterlyses en engelskspråklig versjon av PHDOF901. Med hensyn til PHDOF903 ønskes mer fokus på oppgaveskriving og gjerne akademisk skriving på engelsk. Det blir også foreslått å dele kurset opp i en mer grunnleggende del og mer avanserte kurs senere i løpet. Utover dette kommer det ikke fram noe substansielt.

På spørsmål om det ville være interesse for å ta kurs ved andre fakulteter eller institusjoner i stedet for fakultetets kurs i overførbare ferdigheter har 84 % svart ja og 16 % nei. Av kommentarene går det fram at det kommer an på hvilke tilbud som måtte finnes, og om tilbudet har relevans. Det går også fram at det er vanskelig for kandidater med tverrfaglige

prosjekt å få fritak fra obligatoriske fakultetsspesifikke kurs og erstatte dem med mer prosjektrelevante kurs fra andre fakulteter eller institusjoner.

På spørsmål om fakultetets samlede kurstilbud er tilfredsstillende, har 2 % svart meget tilfredsstillende, 22 % over middels og 51 % middels, mens 12 % har svart under middels og 14 % lite tilfredsstillende. Kandidatene opplever kursutvalget som lite, spesielt for engelskspråklige kandidater. Dessuten burde fakultetet prøve å utvikle kurs som vil gjøre kandidatene mer attraktive for ikke-vitenskapelige stillinger. Det trekkes imidlertid fram at kursene gir mulighet for å treffe kandidater fra andre fagfelt.

Til slutt fikk kandidatene spørsmål om hvilke andre kurs som eventuelt kunne være aktuelle. Her blir det blant annet foreslått kurs i statistikk og andre metodekurs, akademisk skriving på engelsk, forskningsledelse, prosjektledelse, søknadsskriving, praktiske ferdigheter i digital humaniora, ny klasseromsteknologi, arkiv og samlinger, veiledning av studenter, programmering, psykologi, sosiologi, økonomi, formidling og kommunikasjon og jobbsøking. Det er også ønske om flere engelskspråklige kurs. Det blir videre foreslått etablering av et samarbeid mellom institusjoner/fakulteter/forskerskoler med det formål å utvikle og tilby et bredt spekter av kurs som kan være relevante for mange.

Veilederundersøkelsen – resultat

VITHF900

På spørsmål om i hvilken grad veileder er kjent med innholdet i kurset (emne- og utbyttebeskrivelse, pensum og undervisningsopplegg) svarte 23 % av respondentene over middels eller i stor grad (10 %), 44 % i middels grad, mens 33 % svarte under middels eller i liten grad (16 %). Kommentarene tyder på at innholdet i kurset kan kommuniseres bedre til instituttene.

Veilederne ble videre spurt om i hvilken grad, basert på kandidatens arbeid, kurset som helhet (seminar- og essaydel) har hjulpet kandidaten til å identifisere og reflektere over vitenskapsteoretiske problemstillinger. 34 % har svart over middels eller i stor grad (13 %), 27 % har svart middels, mens 38 % har svart under middels eller i liten grad (17 %). Av kommentarene går det fram at mange av veilederne har liten kunnskap om seminardelen, mens essaydelen framheves som nyttig. Det blir likevel framhevet at kurset kan virke bevisstgjørende for de fleste med hensyn til vitenskapsteoretiske problemstillinger i eget prosjekt. Det blir ansett som viktig å finne en god balanse mellom vitenskapsteoretiske problemstillinger og kjernen i den enkeltes prosjekt. Kurset blir av flere oppfattet som så generelt at det er vanskelig å trekke linjer til fagdisiplinene og i mindre grad relevant for språkvitenskap og estetiske fag.

Veilederne ble også spurt om i hvilken grad, basert på inntrykket av kandidatens arbeid, kurset som helhet (seminar- og essaydel) har hjulpet kandidaten til å identifisere og reflektere over forskningsetiske problemstillinger relevante for eget prosjekt. Her svarte 26 % av respondentene over middels eller i stor grad (9 %), 36 % svarte middels, mens 38 % svarte under middels eller i liten grad (20 %). Av kommentarene går det fram at særlig arbeidet med essayet bidro til å identifisere forskningsetiske problemstillinger. Ellers er det mange som svarer at det er vanskelig å vite.

På spørsmål om i hvilken grad kurset har bidratt til kandidatens faglige utvikling mer generelt, svarte 32 % av respondentene over middels eller i stor grad (10 %), 36 % svarte middels, mens 32 % svarte under middels eller i liten grad (19 %). Det går fram at veileder finner det vanskelig å vurdere dette, men det framheves som positivt at kurset gir kandidatene mulighet til å komme i kontakt med andre kandidater.

På spørsmål om i hvilken grad veileder har vært involvert i valg av tema for kandidatens essay i vitenskapsteori, har 31 % svart over middels eller i stor grad (11 %), 35 % har svart middels, mens 34 % har svart under middels eller i liten grad (24 %). Kommentarene viser at holdningen generelt er at kandidaten må kunne ha frihet til å velge tema selv, gjerne i dialog med veileder.

Veilederne ble spurt om i hvilken grad de hadde vært involvert i veiledning av kandidatens essay i vitenskapsteori. Her svarte 37 % over middels eller i stor grad (14 %), 31 % middels, mens 33 % svarte under middels eller i liten grad (20 %). Kommentarene sier ikke noe spesielt utover dette.

På spørsmålet om hvordan den endelige framleggingen av essayet (presentasjon, tilbakemelding fra komité, diskusjon) fungerte, og om det ga kandidaten nye og nyttige perspektiv på essayet, svarte 47 % over middels eller meget tilfredsstillende (19 %), 33 % svarte middels, mens 21 % svarte under middels eller lite tilfredsstillende (8 %). Basert på svarene og kommentarene fungerer framleggingen godt og er utgangspunkt for interessante og fruktbare diskusjoner som kan bringe kandidatens perspektiver videre.

Veilederne ble spurt om i hvilken grad de ønsket å ha mer innflytelse over deler av kursopplegget. Når det gjelder pensum, har 15 % svart i stor grad, 19 % over middels, 28 % middels, 7 % under middels og 31 % i liten grad. Med hensyn til tema for essayet fordeler svarene seg med 17 % på i stor grad, 18 % på over middels, 36 % på middels, 8 % på under middels og 21 % på i liten grad. For veiledning av essayet har 14 % svart i stor grad, 23 % over middels, 30 % middels, 9 % under middels og 24 % i liten grad, mens for «annet» fordeler svarene seg med 9 % på i stor grad, 3 % på over middels, 47 % på middels, 3 % på under middels og 38 % på i liten grad. Det er imidlertid vanskelig å lese ut av kommentarene hva som inngår i «annet». Det går fram at noen ønsker en oppdeling i underkategorier av humaniorafag samt mer fagspesifikke kurs, mens andre påpeker at kursdelen bør balansere mellom å være fagaktuell og gi allmenne prinsipper som den fagspesifikke delen ikke gir. Det framheves også som viktig at kandidaten får innspill fra andre enn veileder. Flere etterlyser nærmere samarbeid og bedre kommunikasjon med SVT.

Veilederne ble også spurt om det er noen vesentlige sider ved kurset (seminar- og essaydel) som ikke er dekket av spørsmålene over, og som har betydning for evaluering av kurset. Kommentarene spriker også her. Det går blant annet fram at flere ikke er helt innforstått med SVTs mandat med hensyn til den vitenskapsteoretiske opplæringen i forskerutdanningen. Andre ønsker større innretning mot vitenskapsteoretiske grunnlagsproblemer enn i dag og mer aktuell litteratur på pensum. Det blir også sagt at dette er et kurs den enkelte først ser viktigheten av på et senere tidspunkt, samt at kurset bidrar til at kandidatene unngår å bli faglig isolert, får impulser og utfordringer fra andre og blir del av et større faglig fellesskap. Derved motvirkes en instrumentalisering av ph.d.-arbeidet. Vitenskapsteoretiske kurs er viktige for å ivareta et faglig høyt nivå på forskerutdanningen.

Med hensyn til forbedringer av kurset kan nevnes forslag om å ta inn litteratur som drøfter vitenskapsteoretiske spørsmål om språk, innlemme en fagspesifikk del i pensum, ha kollokvier for kandidatene, dele opp i et løp for kvalitative og kvantitative studier med en fellesdel, og knytte de vitenskapsteoretiske tekstene nærmere til essaydelen. Det blir påpekt at også dette kurset må være dynamisk og oppdateres hele tiden, men tverrfagligheten må opprettholdes og den allmennfaglige karakteren ivaretas for å sikre kandidatene teoretisk og faglig påfyll som veiledere og fagmiljøer ikke kan gi.

Kurs i overførbare ferdigheter

På spørsmål om hvilke kurs den enkelte veileders kandidater har tatt, fordeler svarene seg på alternativene som følger: 36 % på PHDOF901, 29 % på PHDOF903, 10 % på «annet» og

40 % på «har ikke tatt kurs enda». Av kommentarene går det fram at «annet» omfatter PHDOF900, kurs fra forskerskoler og andre aktiviteter.

Ifølge veilederne valgte 34 % av kandidatene kurs på bakgrunn av interesse, 57 % på bakgrunn av relevans og 20 % på bakgrunn av at andre muligheter/tilbud manglet. 11 % valgte kurs på annen bakgrunn, og det går fram av kommentarene at veileder ikke er kjent med årsaken til dette.

På spørsmål om fakultetets samlede kurstilbud i overførbare ferdigheter er tilfredsstillende, har 24 % av respondentene svart over middels eller i stor grad (2 %), 43 % har svart middels, mens 33 % har svart under middels eller i liten grad (18 %).

De som har svart at tilbudet ikke er tilfredsstillende, ble bedt om å angi hvilke andre kurstilbud, inkludert kurs i overførbare ferdigheter ved andre fakulteter eller institusjoner, de mener burde være aktuelle for ph.d.-kandidater ved HF. Av forslagene kan nevnes formidling i bred forstand rettet mot ulike målgrupper, akademisk skriving, hvordan tilrettelegge undervisning, engelskspråklig kurs i pedagogikk, publisering i ulike kanaler, prosjektutvikling og søknadsskriving, prosjektarbeid, prosjektledelse, forskningsledelse, arkiv- og bibliotekvitenskap, metode, programmering og datahåndtering.

Opplæringsdelens innhold og sammensetning

Veilederne fikk til slutt spørsmål om det var vesentlige sider ved opplæringsdelens innhold og sammensetning (ev. andre aspekter) som ikke er dekket av spørsmålene over, og som den enkelte veileder ønsket å kommentere. Det er ikke enkelt å lese ut av tilbakemeldingene hvilke sider ved opplæringsdelen som egentlig er kommentert. Vi vil derfor kun fokusere på kommentarer som tydelig relaterer seg til opplæringsdelen på et generelt plan, og ikke til enkeltdeler som det har vært mulig å kommentere i tilknytning til tidligere spørsmål. En av tilbakemeldingene er at kurs i overførbare ferdigheter ikke bør være obligatorisk, men at det er viktig å beholde vitenskapsteori selv om ikke alle får like mye utbytte av kursdelen. Respondenten mener at opplæringen i vitenskapsteori kan styrkes på bekostning av overførbare ferdigheter, med større mulighet for fagtilpasset pensum. En annen tilbakemelding er at det må være tettere samarbeid mellom dem som utvikler/tilbyr kurs til ph.d.-kandidatene og fagmiljøene for å sikre eierskap og relevans. Det er videre ønske om at startseminaret for kandidater videreføres fordi det var en fin introduksjon til fakultetet og kolleger i forskerutdanningen og fungerte som et felles møtepunkt for alle nye kandidater ved HF. Det blir dessuten påpekt at kandidatene har behov for kursing og veiledning i juridiske spørsmål knyttet til bl.a. copyright, arbeidsrett, plagiat og forfatterrettigheter.

Oppsummering av SVTs egevaluering og tilbakemeldingene fra grunnenhetene

Ifølge arbeidsgruppens mandat skulle SVT gjennomføre en egevaluering av VITHF900. I tillegg ønsket arbeidsgruppen vurderinger og innspill fra grunnenhetene knyttet til både VITHF900, kursene i overførbare ferdigheter og opplæringsdelen som helhet. Bestillingen til SVT og grunnenhetene ble sendt ut i uke 6 med tilbakemeldingsfrist i uke 8.

SVTs egevaluering og tilbakemeldingene fra AHKR, IF, LLE, FOF og SVT er vedlagt (vedlegg 4 og 5). SKOK har ikke kommet med tilbakemelding/innspill.

SVTs egevaluering av VITHF900

SVT ble bedt om en oversikt over (undervisnings)personale som har bidratt på VITHF900 de siste tre årene, kommentarer til emnebeskrivelse/mål og innhold og vurdering av oppnådd

resultat i forhold til læringsmål. SVT ble videre bedt om en generell kommentar til kursopplegget og en refleksjon rundt hva det ville innebære å tilby et kurs på 5 (eventuelt 5+5) studiepoeng i vitenskapsteori og etikk. SVTs redegjørelse for de enkelte punktene er oppsummert under. Egevalueringen er gjennomført av de fagansvarlige for kurset.

Totalt fem personer har undervist på VITHF900 de siste tre årene. De to fagansvarlige har forskningsprofil/bakgrunn innen humanioras vitenskapsteori, vitenskapsfilosofi, epistemologi, forskningsetikk, språkfilosofi, litteraturteori, generell vitenskapsteori, hermeneutikk og politisk teori. I tillegg er det hentet inn personer med kompetanse innen forskningsetikk, vitenskapsfilosofi, vitenskapshistorie, historie, kjønnsteori og litteraturvitenskap.

Ifølge egevalueringen reflekterer emnebeskrivelsen kursinnholdet, og det er godt samsvar mellom innhold og læringsmål.

Målsettingen om styrking/oppøving av evnen til refleksjon over vitenskapsteoretiske problem i eget ph.d.-prosjekt og forskningsfelt er oppnådd for flertallet av kursdeltakerne. Ordningen med gruppebasert veiledning med kommentarer fra medkandidater bidrar til å oppnå dette målet samt til å styrke evnen til å forstå tverrfaglige problemstillinger og gi faglig tilbakemelding på andres arbeid. Inntrykket er at innspill fra og diskusjoner med fagfeller fra andre disipliner er fruktbart og nyttig.

I seminardelen blir det lagt vekt på tverrfaglighet innen humanistiske fag, men også på tvers av fag og fakultet på hele universitetet. Det gis en bred innføring i vitenskapsteoretiske perspektiv og innfallsvinkler. Endringer i forholdet mellom vitenskap og samfunn i etterkrigstiden vektlegges, med et intensivt fokus på samfunns- og policyrelevans. Vitenskapssosiologiske analyser av dette forholdet blir presentert og diskutert. Normative aspekter ved vitenskapelig forskning, inkludert forskningsetiske og vitenskapsetiske problemstillinger, blir drøftet. Det inngår også kjønnsteori med relevans for humaniora. Et utvalg vitenskapsteoretiske posisjoner innenfor ulike fagområder i humaniora presenteres og diskuteres sammen med mer verktøyorienterte forelesninger med gruppearbeid.

Mesteparten av kurset medgår til essaydelen. Gjennom denne delen kan deltakerne utvikle vitenskapsteoretisk refleksjon over eget prosjekt og fag- og forskningsfelt. Hvis omfanget av kurset blir redusert til 5 studiepoeng eller kurset deles opp i 5+5 studiepoeng, vil det ikke lenger være mulig å tilby et kursopplegg som omfatter essayskriving med veiledning og diskusjon. Innenfor rammene av 5 studiepoeng vil det være mulig å lage et kurs med undervisning i temaer innenfor generell vitenskapsteori der deltakerne skriver en tekst knyttet til slike temaer, men uten veiledning i tilknytning til skriveprosessen, og uten organiserte gruppediskusjoner. Slik de fagansvarlige ser det, vil et slikt opplegg gi kandidatene et fundamentalt annet kurstilbud med begrenset mulighet for å utvikle en vitenskapsteoretisk refleksjon over eget prosjekt og forskningsfelt. Det anses heller ikke som realistisk at det kan organiseres presentasjon og diskusjon av teksten i kandidatens eget fagmiljø innenfor reduserte rammer.

Tilbakemeldingene fra grunnenhetene

Instituttene og sentrene ble bedt om en generell kommentar til kursopplegget for VITHF900, kommentarer til emnebeskrivelse/mål og innhold for VITHF900 samt oppnådd resultat i forhold til læringsmål. I tillegg ble de bedt om synspunkter på faglige, praktiske og/eller andre konsekvenser som følger av en endring fra 10 til 5-10 studiepoeng i vitenskapsteori og etikk der minimum 5 studiepoeng avlegges ved SVT, og om å signalisere om det kunne være

aktuelt for enheten å tilby supplerende tverrfaglig eller fagspesifikk opplæring i vitenskapsteori, enten alene eller i samarbeid med andre. Grunnenhetene ble videre oppfordret til å komme med tanker om hva overførbare ferdigheter bør være, og hvem som skal kunne tilby kurs. Arbeidsgruppen bad dessuten om en vurdering av hvordan opplæringsdelen fungerer totalt sett, med eventuelle forslag til forbedringer, samt angivelse av hvilket nivå på instituttet som anbefaler og godkjenner aktuelle kurs. Enhetene ble bedt om tilbakemelding kun på de punktene den enkelte enheten anser som viktige.

Ved AHKR har saken vært på sirkulasjon hos medlemmene i Forskningsutvalget. Ph.d.-kandidaten i utvalget bemerket at saken burde ha vært sendt til Stip-HF. AHKRs innvendinger mot VITHF900 er at kurset ikke er relevant nok, og at det er for grunnleggende. Generelt oppleves fagnære kurs som mer matnyttige. Fagspesifikk vitenskapsteori i regi av forskerskolen i historie burde kunne regnes blant de 15 studiepoengene som tilbys av fakultetet. Etter instituttets oppfatning synes de to kursene i overførbare ferdigheter å være gode tilbud. Kurs i forskningskommunikasjon/kommunikasjonsarbeid og i prosjektledelse kunne også være relevant. Med hensyn til den kandidatspesifikke delen av opplæringen godkjennes aktuelle kurs av veileder og kvalitetssikres av forskningskoordinator.

Forskningskoordinator ved IF melder at det har vært vanskelig å få respons i fagmiljøet siden de fleste som føler at dette er relevant, allerede har svart på spørreundersøkelsen. Ved IF oppleves VITHF900 som til dels lite relevant og for fragmentert. Gruppediskusjonene samt det å knytte forelesningstemaene til egne prosjekt anses som lærerikt. IF mener det er behov for mer struktur i kurset. IF er positiv til at omfanget av vitenskapsteori og etikk blir mer fleksibelt, og at flere fagmiljøer kan utvikle og tilby kurs. IF har selv ikke ressurser til å kunne tilby jevnlig kurs, men det kan være aktuelt med samarbeid på tvers av enhetene. Kursene som tilbys i overførbare ferdigheter, oppleves som relevante. Kurs i forskningsformidling kunne også være relevant. Ved IF godkjenner forskningskoordinator de kandidatspesifikke kursene, men det er behov for tydeligere retningslinjer. Det blir påpekt at ulike forskerskoler opererer med ulikt antall arbeidstimer per studiepoeng.

LLE bad fagmiljøene om å drøfte saken. I tilbakemeldingen fra LLE framheves fellestrekk i synspunktene fra fagmiljøene, men det pekes også på temaer der fagmiljøene har ulike behov eller ser ulike utfordringer. Som generell kommentar til VITHF900 framhever LLE verdien av å samle kandidater på tvers av fagfelt. Erfaringene med essaydelen er i hovedsaken gode, mens seminardelen får en del kritikk. Omfanget av kurset er muligens for stort. Læringsmålene er i og for seg bra. LLE mener videre at et mer fleksibelt opplegg med et obligatorisk kurs på 5 studiepoeng ved SVT og et kurs på 5 studiepoeng som kan, men ikke må, skiftes ut, kan være en løsning. Essayet bør da ligge innenfor rammene av det obligatoriske kurset, som også bør omfatte generell vitenskapsteoretisk refleksjon, ontologi, metodologi etc. I tillegg kan SVT tilby 5 studiepoeng som kan erstattes med andre interne eller eksterne tilbud, f.eks. via forskerskolene. LLE anser det som viktig med en garanti om et stabilt tilbud på til sammen 10 studiepoeng i vitenskapsteori og etikk ved UiB. Inntrykket er at de to eksisterende kursene i overførbare ferdigheter fungerer bra. Det blir påpekt at PHDOF903 fungerer best i startfasen av forskerutdanningen, og at det også bør tilbys kurs på engelsk i universitetspedagogikk. Andre aktuelle temaer for kurs i overførbare ferdigheter kan være akademisk engelsk, prosjektledelse/søknadsskriving, fagfellelesing/-vurdering/-diskusjon, statistikk, digitale metoder, formidling og gründerkurs. Fagmiljøene ved LLE etterlyser metodekurs i opplæringsdelen. Ved LLE er det hovedveileder og forskningskoordinator som godkjenner hva som kan inngå i den kandidatspesifikke opplæringsdelen. LLE har ingen retningslinjer for utvikling og godkjenning av forskerutdanningskurs.

Av FOFs tilbakemelding går det fram at fagmiljøet er misfornøyd med hele den obligatoriske delen av opplæringsdelen, både VITHF900 og kursene i overførbare ferdigheter. FOF mener å inneha kompetanse i vitenskapsteori og etikk som gjør instituttet i stand til å tilby et langt bedre opplegg enn det eksisterende kurset. FOF ønsker derfor å utvikle egne kurs i vitenskapsteori og etikk. På denne bakgrunn har instituttet gjort flere framstøt overfor både fakultetet og SVT, men uten å lykkes. FOF er også kritisk til universitetspedagogikk som overførbart ferdighet. Det påpekes at kurs i overførbare ferdigheter skal ha generell overføringsverdi til arbeidslivet også utenfor akademien. FOF er nå i gang med å utvikle et kurs som skal gi egne master- og ph.d.-kandidater ferdigheter som kan brukes i stillinger innenfor forvaltning, næringsliv og frivillige organisasjoner.

Tilbakemeldingen fra SVT berører i liten grad opplæringsdelen utover VITHF900. Det gis en presentasjon av formål og kursopplegg slik det er i dag, og påpekes at ved en reduksjon av omfanget til 5 studiepoeng vil kurset bli mer likt det som nå tilbys ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet. Dette vil innebære at det ikke er mulig å videreføre essaydelen med faglig veiledning underveis og gruppediskusjoner. Den faglige og pedagogiske kvaliteten vil derved svekkes. SVT frykter at ved en modulisering på 5+5 studiepoeng, der kun ett av kursene er obligatorisk, vil det bli et press på kandidatene til å velge vekk tilbud i vitenskapsteori og etikk til fordel for fagspesifikke kurs. Forskerutdanningen vil derved bli svekket. SVT ser et stort behov for å styrke utdanningen i etikk og vitenskapsteori på hele universitetet. Det understrekes imidlertid at senteret ikke er imot faglig fornying. Etikkdelen av VITHF900 har generell overføringsverdi til ulike profesjoner og næringslivet generelt. Etikkdelen er imidlertid så tett knyttet til det øvrige vitenskapsteoretiske innholdet i kurset at den ikke kan stå alene. Som et supplement til VITHF900 på 10 studiepoeng kunne SVT tenke seg å tilby et kurs i etikk som overførbart ferdighet, eventuelt i kombinasjon med for eksempel ansvarlig forskning og innovasjon. Det går ikke klart fram av tilbakemeldingen hvem som godkjenner de kandidatspesifikke kursene i opplæringsdelen, men ph.d.-kandidatene ved senteret følger anbefalinger fra sine veiledere med hensyn til hvilke kurs de skal ta.

III. Arbeidsgruppens avveininger og vurderinger

Opplæringsdelens innhold

I sine vurderinger og endelige anbefalinger for opplæringsdelen har arbeidsgruppen forholdt seg til rammene som er gitt i *Forslag til Ph.d.-program ved Det humanistiske fakultet, Universitetet i Bergen*, spesifikt programmets læringsutbyttebeskrivelse (punkt 1.2) og beskrivelsen av opplæringsdelens innhold (punkt 3.6.1). Følgende kulepunkter fra 3.6.1 er av særlig betydning for arbeidsgruppens diskusjoner og avveininger:

- Kandidat og veileder skal planlegge opplæringsdelen i tråd med prosjektets læringsutbyttebeskrivelse, og kandidatens prosjekt og karriereplaner.
- Innenfor de gitte rammene er opplæringsdelen individuell og tilpasset avhandlingsarbeidet og karriereplanen til den enkelte kandidat.
- 15 av studiepoengene skal avlegges som kurs som tilbys ved fakultetet.
- De 15 studiepoengene som tilbys ved fakultetet er obligatoriske. De skal tilbys på tvers av fagområdene ved HF og fordeles slik:
 - 5-10 studiepoeng i generell vitenskapsteori og etikk
 - 5-10 studiepoeng i overførbare ferdigheter
- Det er mulig å søke fakultetet om innpass (forhåndsgodkjenning) av eksterne kurs, til erstatning for de obligatoriske kursene.

I tillegg har arbeidsgruppen forholdt seg til rammene som er gitt i *Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen* og i Universitetet i Bergens informasjon om ph.d.-studiet ved UiB. Følgende punkter er av særlig betydning:

Fra Forskriftens §2-2 om innholdet i ph.d.-utdanningen:

- Kandidaten [skal] ha en opplæringsdel i faglig kontekst, metode og teori som gir dybde og bredde i eget fag, samtidig som faget settes inn i en videre ramme. I ph.d.-utdanningen skal kandidaten også få trening i formidling av vitenskapelig arbeid overfor fagfeller, studenter og allmennheten.

Fra Forskriftens § 7-1 om Opplæringsdelens formål:

- Opplæringsdelen skal gi trening i faglig formidling og innføring i forskningsetikk, vitenskapsteori og vitenskapsmetode.

Fra Forskriftens §7-3 om Opplæringsdelens innhold:

- Opplæringsdelen skal inneholde vitenskapsteori og etikk med et omfang som gir minst fem (5) studiepoeng.

Om opplæring i forskerutdanningen står blant annet følgende i UiBs programbeskrivelse:

- Senter for Vitenskapsteori (SVT) ved UiB er, i samarbeid med fakultetene, ansvarlige for kursene i vitenskapsteori og etikk.
- Det er viktig at innholdet i opplæringsdelen er relevant for doktorgradsprosjektet som helhet.
- [Opplæringsdelen] skal inneholde faglig og metodisk skolering som er relevant med hensyn til arbeidet med avhandlingen og for kvalifisering til yrker hvor det stilles store krav til vitenskapelig innsikt.

Generell vitenskapsteori og etikk

Som det framgår av rammene som er gitt ovenfor, skal ph.d.-kandidatene i det nye programmet ha et tilbud i vitenskapsteori og etikk som gjør det mulig å velge et kursomfang på minimum 5 og maksimum 10 studiepoeng. SVT, i samarbeid med fakultetet, skal være ansvarlig for minimum 5 studiepoeng. Opplæringen skal være i generell vitenskapsteori, den skal gi dybde og bredde i eget fag, samtidig som faget settes inn i en videre ramme. Innholdet skal være relevant for kandidatens doktorgradsprosjekt.

SVTs nåværende tilbud er i prinsippet forenlig med disse rammene. Seminardelen gir opplæring i generell vitenskapsteori og etikk, mens essaydelen knytter an til det individuelle doktorgradsprosjektet og gir anledning til å plassere dette i en videre vitenskapsteoretisk kontekst. Som oppsummeringen av spørreskjemaet og tilbakemeldingene fra fagmiljøene viser, fungerer likevel ikke alle sider ved opplæringen så godt som man kunne ønske. Særlig seminardelen oppleves som frakoblet både fagene og de vitenskapsteoretiske problemstillingene som er relevant for humanistisk forskning. Essaydelen får i hovedsak gode skussmål fra kandidater så vel som veiledere. Et flertall i begge grupper oppfatter

skriveprosessen og framleggingen av det vitenskapsteoretiske innlegget som faglig utviklende. På den andre siden peker enkelte tilbakemeldinger på en grad av variasjon i kvaliteten av veiledningen kandidatene har fått, og dermed også variasjon i kvaliteten på det ferdige essayet. Dersom intensjonen med essayet er å anvende vitenskapsteoretiske perspektiver på det enkelte doktorgradsprosjektet, taler det for en større grad av faglig deltakelse i veiledningen for å sikre at denne er tilstrekkelig faglig forankret og oppdatert. I noen av tilbakemeldingene fra instituttene pekes det også på et behov for en sterkere grad av deltakelse fra fagmiljøene i den vitenskapsteoretiske opplæringen. Blant annet vises det til at den faglige bredden ved fakultetet innebærer at fagene har til dels svært ulike problemstillinger og behov, både med hensyn til vitenskapsteoretisk og forskningsetisk refleksjon.

Man kan altså peke på flere aspekter ved dagens opplæringstilbud og fagmiljøenes tilbakemeldinger om ulike behov for opplæring som taler for at fagmiljøene bør gis større ansvar for den vitenskapsteoretiske opplæringen, enten gjennom tettere samarbeid med SVT eller ved å utvikle egne vitenskapsteoretiske emner som et supplement til SVTs tilbud. I tilbakemeldingene fra instituttene vises det til relevante emner som er under utvikling eller allerede eksisterer. AHKR nevner at den nasjonale forskerskolen i historie tilbyr et årlig kurs i fagspesifikk vitenskapsteori (p.t. ved UiO). Allmenn lingvistikkk peker på muligheten for å bruke et kurs de har tilbudt for master og ph.d.-kandidater. Digital kultur nevner at forskerskoler (nasjonale og internasjonale) kan dekke behovet for fagspesifikk vitenskapsteori. Nordisk språk etterspør tilbud i språkvitenskapelig vitenskapsteori som fag-nært supplement, og mener dette kan tilbys annethvert år som et samarbeid mellom flere fagmiljøer. De mener også at andre disiplinklynger vil ha ønske om tilsvarende kurs og at det vil være mer naturlig å legge essaydelen til slike kurs enn til et felles HF-kurs ved SVT.

Supplerende opplæring i vitenskapsteori og etikk i regi av fagmiljø, forskerskoler eller andre relevante aktører kan utvilsomt styrke opplæringsdelen. Det er vanskelig å tolke generell vitenskapsteori som synonymt med fagbredden ved fakultetet gitt de store ulikhetene det refereres til ovenfor, men det bør forutsettes at alle kurs i generell vitenskapsteori ivaretar målsetningen om å gi dybde og bredde i eget fag, samtidig som faget settes inn i en videre ramme.

Videre er det viktig å sikre et stabilt og forutsigbart tilbud på inntil 10 studiepoeng som er tilgjengelig for alle kandidatene. For å tilpasse dagens VITHF900 til rammene gitt i det nye programmet må det gjøres endringer, for eksempel gjennom en oppdeling i to selvstendige emner, hvert på 5 poeng. Arbeidsgruppen har vurdert implikasjonene av ulike løsninger og blant annet diskutert om det skal innføres et obligatorisk felleskurs, og om dette i så fall bør være en videreføring av den nåværende seminar delen eller essaydelen i ulike former for samarbeid med fagmiljøene. Alternativt kan SVT bes om å utvikle kursopplegg som ikke er en videreføring av komponentene i dagens modell.

Ph.d.-programmene ved MATNAT og Det psykologiske fakultet har i dag emner i generell vitenskapsteori og etikk på 5 studiepoeng, som gis i samarbeid med SVT. Disse emnene inneholder ikke et veiledet vitenskapsteoretisk essay av samme omfang som det nåværende vitenskapsteoretiske innlegget ved HF-fakultetet. I sine tilbakemeldinger til arbeidsgruppen skriver SVT at det ikke vil la seg gjøre å bevare det vitenskapsteoretiske essayet slik det fungerer i dag innenfor en ramme på 5 studiepoeng. Dette har to årsaker: For det første at arbeidsmengden som er knyttet til det nåværende vitenskapsteoretiske innlegget utgjør mer enn 5 studiepoeng, og for det andre at arbeidet med essayet forutsetter en innføring i vitenskapsteori slik det gis i seminar delen. Konsekvensen av en oppdeling i 5+5 studiepoeng vil ifølge SVT være at HF får et opplegg som tilsvarer emnet som gis ved MATNAT

(MNF990). Det innebærer blant annet en redusert form for veiledning, ingen mulighet for gruppevis diskusjoner, og at det ferdige essayet bare blir vurdert av den fagansvarlige.

Som det framkommer i oppsummeringen av spørreundersøkelsen og tilbakemeldingene fra instituttene ovenfor, får den nåværende seminardelen jevnt over svakere skussmål enn essaydelen. Veiledningen i essaydelen (både den individuelle og den kollektive) oppleves hovedsakelig som produktiv, og framleggingen av essayet med påfølgende diskusjon ser ut til å ha god læringseffekt. Disse momentene taler for at essayet bør ligge i rammen av de obligatoriske 5 studiepoengene som SVT skal ha ansvar for, men det er også flere momenter som taler imot en slik løsning. Det gjelder for det første SVTs vurdering av arbeidsomfanget knyttet til essayet. For det andre peker noen av tilbakemeldingene på utfordringer ved dagens veiledningsform, blant annet at den fagspesifikke vinklingen i mange essay krever en mer fagnær form for veiledning.

Arbeidsgruppen har også diskutert om kandidatene bør stå fritt til å velge hvilket emne de vil ta som de obligatoriske 5 studiepoeng, for eksempel om de vil ta et emne som er basert på en seminarmodell eller om de vil ta et emne som viderefører essaydelen. På den ene siden er det store ulikheter i faglig bakgrunn og kompetansebehov blant kandidatene, noe som tilsier at de bør få stå fritt til å velge selv. På den andre siden påpeker SVT at et vitenskapsteoretisk essay må bygge på forutsetninger og begreper gitt gjennom en seminardel. Det kan også pekes på fordeler ved at det nye programmet viderefører et prinsipp om å ha en tverrfaglig møteplass og en felles kunnskapsbase som en del av opplæringen ved fakultetet. Som det framkom i spørreundersøkelsen knyttes de mest positive erfaringene med dagens seminardel til mulighetene den gir for tverrfaglige møteplasser og diskusjon.

Overførbare ferdigheter

Etter arbeidsgruppens syn bør den primære hensikten med kurstilbudet i overførbare ferdigheter være å styrke kandidatens muligheter på arbeidsmarkedet, både innenfor og utenfor academia. En målsetning bør være at hver enkelt kandidat skal få anledning til å utvikle en best mulig CV i løpet av studiet, med en kompetanse som er tilpasset den delen av arbeidsmarkedet og de spesifikke oppgavene kandidaten sikter inn mot. Det kan være vanskelig å trekke klare grenser mellom emner som defineres som overførbare ferdigheter og emner som faller inn under den kandidatspesifikke opplæringen, men et overordnet prinsipp bør være at kurs i overførbare ferdigheter skal styrke kandidatens muligheter på arbeidsmarkedet, både innenfor og utenfor academia, mens den kandidatspesifikke opplæringen skal bidra til å utvikle kandidatens forskerkompetanse, først og fremst ved å støtte opp om avhandlingsarbeidet.

De to emnene i overførbare ferdigheter som tilbys per i dag, får i hovedsak gode skussmål, men tilbudet vurderes av mange som for begrenset (i tematisk bredde), og fakultetets ordning som for lite fleksibel (med hensyn til innpassing/godkjenning av eksterne kurs). Det er ønskelig med flere valgmuligheter, særlig for kandidater som ikke kan delta på norskspråklige kurs, men også for kandidater som har andre kompetansebehov enn de som dekkes av dagens tilbud. Ulikhetene i kompetansebehov reflekterer fagbredden ved fakultetet, der ulike disipliner og fag har til dels svært ulike arbeidsmåter og retter seg inn mot ulike deler av arbeidsmarkedet.

Noen forslag til emner i overførbare ferdigheter går igjen i flere av tilbakemeldingene. Det dreier seg om kurs som omfatter prosjektutvikling, søknadsskriving, forskningsadministrasjon og forskningsledelse i ulike varianter. Det dreier seg også om kurs i ulike former for

forskningsskommunikasjon og formidling, samt kurs i akademisk skriving og publisering for et internasjonalt publikum. Slike kurs bør være av interesse for et flertall av kandidatene ved fakultetet. Andre forslag er av mindre allmenn karakter, mer tilpasset spesifikke fag og disipliner, som for eksempel opplæring i statistikk og digitale metoder, eller kurs i innovasjons- og gründervirksomhet. Selv om slike emner ikke vil være relevant for et større antall av kandidatene, kan de likevel utgjøre et viktig supplement til det eksisterende tilbudet i overførbare ferdigheter, og bidra til å høyne opplæringsdelens kvalitet og relevans for mange kandidater.

Variasjonen i kompetansebehov blant kandidatene ved fakultetet skyldes dels den faglige bredden ved fakultetet, dels en større grad av tverrfaglighet, og dels at ph.d.-kandidatene ved fakultetet utgjør en uensartet, internasjonal gruppe med ulike bakgrunn og ulike karrieremål. Disse faktorene indikerer at fakultetet bør utvikle et opplegg for opplæringen i overførbare ferdigheter som er mer fleksibelt og også åpner for andre aktører enn det som er tilfelle i dag. I tilbakemeldingene fra instituttene og SVT går det fram at det allerede finnes kurs som kan tilpasses formålet (LLE nevner et kurs i akademisk skriving spesielt tilpasset kandidater innen språkfag og lingvistik. SVT foreslår et kurs i etikk som overførbart ferdighet. FOF har et kurs i overførbare ferdigheter under utvikling). I tillegg peker flere på at aktuelle kurs finnes ved andre institusjoner enn UiB, og også tilbys av forskerskoler nasjonalt og internasjonalt.

IV. Konklusjon: Arbeidsgruppens anbefalinger

A. Opplæringsdel i vitenskapsteori og etikk (5-10 studiepoeng)

1. Obligatorisk felleskurs i vitenskapsteori og etikk ved SVT

Arbeidsgruppen anbefaler at et obligatorisk felleskurs i vitenskapsteori og etikk inngår i ph.d.-programmets opplæringsdel. Dette felleskurset skal tilsvare 5 studiepoeng. SVT skal ha emneansvar for kurset.

I utviklingen av kurstilbudet bør det tas hensyn til hovedsynspunktene som er framkommet i spørreundersøkelsen og tilbakemeldingene fra fagmiljøene, slik disse er oppsummert og kommentert ovenfor. Det gjelder særlig tilbakemeldingene som peker på manglende tilknytning til og relevans for humanistiske fag (i pensum og undervisning).

Det bør tas sikte på et tettere samarbeid med fagmiljøene i utvikling av pensum og undervisningsopplegg. Arbeidsgruppen mener det bør være opp til SVT som emneansvarlig å avgjøre hvilken form dette samarbeidet skal ta. En mulighet kunne være å oppnevne en referansegruppe eller annen faggruppe som bidrar aktivt i planlegging og muligens også i gjennomføring av kurset. Man kunne også tenke seg en mer utstrakt bruk av gjesteforelesere og/eller veiledere fra de ulike fagmiljøene.

Det er viktig at informasjon om kursets innhold (pensum og undervisningsopplegg) gjøres tilgjengelig, sammen med emnebeskrivelsen, på fakultetets nettsider.

Undervisningsopplegget bør bygge på høy grad av deltakeraktivitet. Arbeidskrav og vurderingsform kan knyttes til muntlige presentasjoner, deltakelse i diskusjoner og skriving av et kortere essay der kandidaten reflekterer over vitenskapsteoretiske og etiske problemstillinger relevant for eget fagområde/prosjekt.

Emnebeskrivelsen bør forelegges programstyret for ph.d.-programmet (fakultetets Forsknings- og forskerutdanningsutvalg, FFU) for godkjenning. Programstyret bør ha ansvar for å gjennomføre regelmessige evalueringer av emnet.

2. Valgfritt påbyggingsemne i vitenskapsteori og etikk ved SVT

Arbeidsgruppen anbefaler videre at kandidater som ønsker det, får tilbud om et påbyggingsemne i vitenskapsteori og etikk der SVT har hovedansvar for gjennomføringen.

Dette emnet skal tilsvare 5 studiepoeng, og skal være en videreføring og utdypning av kunnskap og refleksjoner fra det obligatoriske emnet. Emnet skal gi kandidatene anledning til å skrive et veiledet vitenskapsteoretisk essay.

Emnet bør utvikles slik at det viderefører de gode erfaringene med det vitenskapsteoretiske essayet slik det praktiseres i dag, samtidig som de relative svakhetene det er pekt på i evalueringene og tilbakemeldingene, rettes opp. Det er rom for forbedringer når det gjelder samarbeid med og informasjon til fagmiljøene. Prosjektveilederens rolle bør tydeliggjøres. For å sikre at det vitenskapsteoretiske essayet holder høy faglig kvalitet og har høyest mulig relevans for kandidatens avhandlingsarbeid, bør prosjektveileder og/eller andre fagfolk i større grad involveres i veiledningen av essayet.

Emnebeskrivelsen bør forelegges programstyret for ph.d.-programmet (FFU) for godkjenning. Programstyret bør ha ansvar for å gjennomføre regelmessige evalueringer av emnet.

3. Valgfritt påbyggingsemne i vitenskapsteori og etikk utenfor SVT

Arbeidsgruppen anbefaler at fagmiljøer ved fakultetet som ønsker det, inviteres til å utvikle emner i vitenskapsteori og etikk på inntil 5 studiepoeng som kan tas i tillegg til det obligatoriske emnet gitt av SVT.

Disse emnene kan fokusere på vitenskapsteori med en større grad av faglig tilknytning enn det obligatoriske emnet, men for å kunne dekkes av begrepet «generell vitenskapsteori og etikk» (jfr. fakultetets programbeskrivelse) bør emnene likevel være av en slik art at de er aktuelle og relevante for kandidater fra flere fag, fremmer teoretisk/etisk refleksjon i et bredere, mer overordnet perspektiv enn det rent fagspesifikke, og bidrar til generell vitenskapsteoretisk perspektivering på kandidatens forskningsfelt/fagområde.

Emner bør kunne tilbys i regi av enkeltinstitutter, gjennom samarbeid mellom flere institutter, eller gjennom ulike former for samarbeid med lokale og nasjonale forskerskoler. For å sikre et forutsigbart og stabilt tilbud i vitenskapsteori ved fakultetet bør slike kurs inngå i en portefølje av kurs på ph.d.-nivå og tilbys med en viss regelmessighet (for eksempel annethvert år).

Emnebeskrivelser bør godkjennes av programstyret for ph.d.-programmet (FFU). Programstyret bør gjennomføre regelmessige evalueringer av kurstilbudet.

B. Opplæringsdel i overførbare ferdigheter (5-10 studiepoeng)

1. PHDOF901 Basiskompetanse i universitetspedagogikk

Dette er et etterspurt emne som bør videreføres som en del av fakultetets emneportefølje i overførbare ferdigheter.

Arbeidsgruppen anbefaler at emnet gjøres tilgjengelig for engelskspråklige kandidater og for kandidater som ikke har undervisning som pliktarbeid. For sistnevnte gruppe er det behov for løsninger som gir kandidatene muligheter til å få noe relevant undervisningserfaring i tilknytning til kurset.

2. PHDOF903 Literature Review and Publishing for PhD candidates

Arbeidsgruppen anbefaler at dette emnet gjennomgås med tanke på en bedre tilpasning til ulike praksiser og konvensjoner for akademisk skriving innenfor ulike disipliner og fag. Det bør også kommuniseres tydeligere at dette emnet er best egnet for kandidater som er i startfasen av avhandlingsarbeidet.

3. Utvidelse av fakultetets emneportefølje

Den primære hensikten med kurstilbudet i overførbare ferdigheter skal være å styrke kandidatens muligheter på arbeidsmarkedet, både innenfor og utenfor academia. For at hver enkelt kandidat skal få anledning til å utvikle en best mulig CV i løpet av studiet, er det behov for et bredere tilbud av kurs. Et stabilt og forutsigbart kurstilbud som er tilgjengelig for alle kandidatene ved fakultetet, bør sikres ved at fakultetets egen emneportefølje utvides. Dette kan gjøres ved at fakultetet inngår avtaler med aktuelle aktører om å tilby regelmessige kurs som vil være av interesse for et flertall av kandidatene.

Arbeidsgruppen anbefaler at fakultetets portefølje utvides med:

i. **kurs i formidling** (i ulike genre og medier, rettet mot ulike målgrupper)

ii. **kurs i prosjektutvikling, søknadsskriving og forskningsledelse.**

Kursene kan ha et omfang på inntil 5 studiepoeng og bør være tilgjengelig på engelsk. Kursene kan utvikles og gjennomføres ved fakultetet som et samarbeid mellom fagpersoner med relevant erfaring og kompetanse, med vitenskapelig så vel som forskningsadministrativ og annen bakgrunn.

Alle kurs som inngår i fakultetets egen emneportefølje skal godkjennes av programstyret for ph.d.-programmet (FFU). Programstyret skal også påse at det gjennomføres regelmessige evalueringer av tilbudet.

4. Andre aktører

Tilbakemeldingene fra kandidater og fagmiljøer har vist at det er behov for en større grad av fleksibilitet med hensyn til definisjon og godkjenning av innholdet i kandidatens studiepoeng i overførbare ferdigheter. Slik fleksibilitet vil gi bedre muligheter for å tilpasse opplæringen etter den enkelte kandidats kompetansebehov, avhengig av faglig bakgrunn, det aktuelle arbeidsmarkedet kandidaten sikter mot, osv. Det kan være vanskelig å trekke klare grenser mellom emner som defineres som overførbare ferdigheter og emner som faller inn under den kandidatspesifikke opplæringen, men et overordnet prinsipp bør være at kurs i overførbare ferdigheter skal styrke kandidatens muligheter på arbeidsmarkedet, både innenfor og utenfor

akademia, mens den kandidatspesifikke opplæringen skal bidra til å utvikle kandidatens forskerkompetanse, først og fremst ved å støtte opp om avhandlingsarbeidet.

Arbeidsgruppen anbefaler at fakultetet åpner for at kandidatene kan avlegge sine studiepoeng i overførbare ferdigheter utenfor fakultetet og ved andre institusjoner enn UiB. Kandidatene skal også kunne ta kurs i overførbare ferdigheter gitt av forskerskoler (lokale, nasjonale og internasjonale), samt av andre kompetente aktører.

Arbeidsgruppen anbefaler videre at slike kurs bør kunne godkjennes på instituttnivå på samme måte som kurs og andre former for opplæring (for eksempel konferansedeltakelse) som inngår i den kandidatspesifikke delen.

Utvalg: Forskings- og forskerutdanningsutvalget ved Det humanistiske fakultet

Sak: PS 06/21

Møte: 15.09.2021

Drøftingssak: Opptakskrav ph.d.-programmet

Dokumenter i saken:

Bakgrunn:

I § 5.1 i [forskriften](#) for ph.d.-graden ved UiB heter det:

For opptak til ph.d.-programmene ved Universitetet i Bergen kreves det at søkeren har en femårig mastergrad eller tilsvarende, i samsvar med beskrivelsene i kvalifikasjonsrammeverkets andre syklus. Fakultetet kan etter særskilt vurdering godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for opptak.

Søknaden skal inneholde prosjektbeskrivelse og fremdriftsplan. Fakultetet selv fastsetter hvilken dokumentasjon som skal følge søknaden ut over dette.

Fakultetet selv kan stille ytterligere krav til kvalifikasjoner etter kriterier som er åpent tilgjengelige og i tråd med Universitetet i Bergens rekrutteringspolitikk og faglige profil.

I fakultetets [vilkår for opptak](#) (2.1.1 Kvalifikasjon) er kravene utdypet:

- Søkeren må som hovedregel ha en femårig mastergrad i tråd med beskrivelsene i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), 2. syklus.
- Fakultetet kan også godkjenne andre mastergrader som grunnlag for opptak til ph.d.-utdanningen dersom graden inngår i en helhetlig høyere utdanning som totalt tilsvarer en femårig mastergrad i tråd med beskrivelsene i NKR.
- Søkerens masteroppgave må ha et omfang på minimum 30 studiepoeng.
- Søkeren må som hovedregel ha karakteren B eller bedre på masteroppgaven. Det vises til Universitets og høyskolerådets beskrivelse av karaktersystemet.
- Søkere må kunne forholde seg til norsk eller engelsk som administrasjonsspråk, og ha tilstrekkelige språkkunnskaper til å kunne gjennomføre den obligatoriske opplæringsdelen.
- Fakultetet kan stille ytterligere krav om kvalifikasjon ved utlysning av stipendiatstillinger.

I juni 2020 [endret NOKUT sine retningslinjer](#) for godkjenning av høyere utdanning i utlandet. Selv om retningslinjene ikke er bindende for universitetenes egne opptakskrav til ph.d.-programmer, har de likevel vært brukt som veiledning. I de nye [retningslinjene](#) er det for eksempel ikke krav om et visst antall studiepoeng for gradslikestilthet.

Fakultetets egne vilkår for opptak kan være utslagsgivende for at kandidater med ettårig mastergrad (for eksempel fra Storbritannia) ikke kvalifiserer til opptak – selv i tilfeller hvor forskriften ikke utelukker det. Det samfunnsvitenskapelige fakultet har til sammenligning eksplisitt [åpnet for opptak](#) av kandidater med ettårig mastergrad.

Spørsmål til drøfting:

- Er fakultetets vilkår for opptak hensiktsmessige for god rekruttering?

Ole Thomassen Hjortland

prodekan

Susanne Ostendorf

sekretær

Utvalg: Forskings- og forskerutdanningsutvalget ved Det humanistiske fakultet

Sak: FU 06/21

Møte: 15.09.2021

Drøftingssak: NFR søknadsprosess 2022

Dokument i saken: Notat fra fakultetet til enhetene datert 15.06.21, e-phorte sak 2021/8149

Bakgrunn:

Som presentert i FFU møte den 9.6.2021, igangsatte fakultetet prosessen frem mot Forskningsrådets søknadsfrist i februar 2022. Enhetene har frist **15.9.21** til

- å sende oversikt over navn på søkere (type søknad og tema)
- foreslå medlemmer til ekspertpanel (både eksterne og interne)

Forskningsrådet har i slutten av august varslet følgende utlysninger med søknadsfrist 2.2.2022, kl.13 på sine nettsider:

- Forskerprosjekt for fornyelse
Formålet er fornyelse og utvikling i forskningen som kan bidra til å flytte den internasjonale forskningsfronten.
Aktuelle temaområder: [Banebrytende forskning](#), [Helse](#), [Klima- og polarforskning](#), [Muliggjørende teknologier](#), [Petroleum](#), [Utdanning og kompetanse](#), [Velferd, kultur og samfunn](#)
- Forskerprosjekt for unge talenter
Støtten skal gi unge forskertalenter under 40 år innenfor alle fag og tematiske områder mulighet til å forfølge egne ideer og å lede et forskningsprosjekt.
Aktuelle temaområder [Banebrytende forskning](#)
- Treårig Forskerprosjekt med internasjonal mobilitet
Formålet er å fremme internasjonal mobilitet og karriereutvikling blant forskere tidlig i karrieren, og bidra til kunnskapsoverføring til norske forskningsmiljøer. Utlysningen retter seg mot forskere på postdoktornivå, som skal tilbringe to år ved en utenlandsk forskningsorganisasjon og det tredje året ved en norsk forskningsorganisasjon.
Aktuelle temaområder [Banebrytende forskning](#)

Ole T. Hjortland

prodekan

Kirsten Moen

seniorrådgiver

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
Institutt for fremmedspråk
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier
Senter for kvinne- og kjønnsforskning
Senter for vitenskapsteori

Referanse

2021/8149 -KIMO

Dato

15.06.2021

NFR søknadsprosess 2022

Som presentert i FFU 09.06.2021, ønsker fakultetet å igangsette prosessen frem mot Forskningsrådets søknadsfrist i februar 2022.

Fakultetet planlegger i år som i fjor, evaluering ved et ekspertpanel for noen av søknadsinitiativene. Ekspertpanelet er i år i tiltenkt nye søknadsinitiativ. Det vil si at søknader sendt til 2021 fristen i første omgang ikke prioriteres. Fakultetet presiserer at alle søknadsinitiativ vil få bistand til å utforme søknadsbudsjett.

Nedenfor presenteres enhetenes viktigste frister frem mot innsending av endelig søknad i februar. Mer informasjon vil bli sendt enhetene etter innmelding av søknadsinitiativene.

DATO	SØKNADSINITIATIV NFR 2022
15.sep	Innmelding planlagte søknadsinitiativ: Navn på søkere (hvilken type søknad, tema).
	Ledelsen ved enhetene foreslår medlemmer til ekspertpanel (både eksterne og interne medlemmer)
27.okt	Leder ved enheten oversender komplette søknader til boa-hf for søknader som skal vurderes av ekspertpanelet
uke 49 (6-10 desember)	SØKERSEMINAR for alle søknadsinitiativ
medio-februar 2022	Søknadsfrist (ikke endelig fastsatt)

Tabellen nedenfor gir en oversikt over planlagt prosess frem mot NFR fristen i februar som kan videresendes til potensielle søkere.

DATO	PLANLAGT NFR PROSESS 2022
15.sep	Enheten melder inn planlagte søknadsinitiativ til fakultetet
27.okt	Ledelsen ved enheten oversender komplette søknader til fakultetet som skal vurderes av ekspertpanelet
23.nov	Evaluering av ekspertpanelet sendes søkerne og ledelsen ved enheten
Uke 49 (6-10 desember)	SØKERSEMINAR for alle søknadsinitiativ som har levert komplett søknad
Kontinuerlig	Budsjettering av alle søknader (inkludert partnersøknader)
10 dager før søknadsfrist	Siste frist for budsjettering
medio-februar 2022	Søknadsfrist (ikke endelig fastsatt)

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Fakultetet planlegger å arrangere et søkerseminar for alle søkere i løpet av uke 49 (6-10 desember). Det forventes at ledelsen ved enhetene deltar på søkerseminaret enten ved instituttleder eller forskningskoordinator.

Vi ber enhetene sende oversikt over navn på søkere (type søknad og tema) til boa-hf@uib.no innen onsdag **15. september**.

Vennlig hilsen

Anne Beate Maurseth
prodekan

Kirsten Moen
seniorrådgiver